A szántóiak vállalása

● Arian Dusan és Valkai Imre nyugdíjasok is részt vesznek a gazdag termés betakarításában.

● Az almaszedésben sok asszony segít.

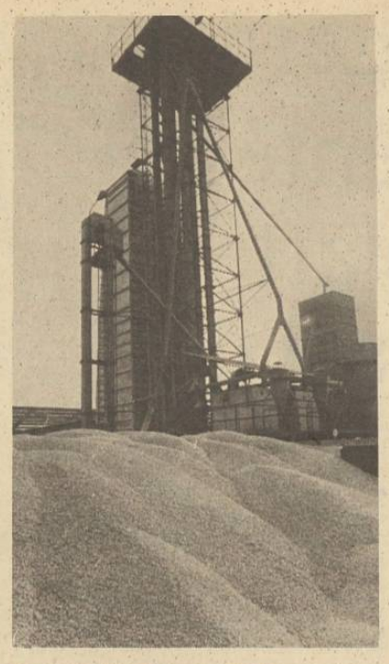

● Szárítják a kukoricát. (Méhesi Éva felvételei)

A megye legdélibb termelőszövetkezete a hercegszántói Lenin. Szurcsik István, a szövetkezet elnöke, az idén januárban került a gazdaság élére. Mint mondja, egy kicsit vizsgaév is a számára ez az esztendő. Most, ősszel, különösen összetorlódtak a feladatok, jó termés mutatkozik csaknem mindenből.

— Szeptember elején így határoztuk meg a feladatokat — sorolja — 2100 hektárról kell betakarítanunk az őszi termést 1300 hektáron gabonafélét vetünk. Időben leszüreteljük a szőlőt, biztonságba helyezzük az almát.

Azóta már betakarítottuk 550 hektárnyi területről a szóját, a kölest, a lucernamagot. Nem sok van a napraforgóból, jól halad a kukorica törése. Befejeztük az őszi árpa vetését.

A szántóföldi munkáknál viszonylag könnyebb a helyzetünk. Ha jó a szervezés, rendben vannak a gépek, berendezések, terv szerint halad minden. Természetesen csak akkor, ha az időjárás közbe nem szól. Más a helyzet a kertészetben. Itt még kevés a gép, a termés betakarítása kézzel történik. Nem kis gondunk a szüret, az almaszedés. A szőlőben a diákok segítenek, még a határon túlról, a jugoszláviai Béregről is jöttek át tanulók és az ottani ifjúsági szövetség tagjai. Jól termett az almáskertünk is. A tagokon kívül a Finomposztó Vállalat helyi üzeméből is jöttek segíteni. Bevontuk a nyugdíjasokat is, vagyis igyekszünk minden lehetőt elkövetni, hogy a gazdag termés biztonságba kerüljön.

Gyurity György elnökhelyettes az almáskertbe invitál.

— Érdemes megnézni ezeket az ágakat. Valósággal fürtökben lóg rajtuk a termés. Itt azelőtt feleennyi se termett, az idén 83 hektárról mintegy 200 vagon almára számítunk. Csak ne volna ládahiány. Szinte egyik napról a másikra élünk. Naponta mintegy tíz vagon almát tudunk leszedni külső segítséggel. A munkát gyorsítani lehetne, ha nem volna göngyöleg-gondunk.

A termelőszövetkezet tagsága vállalta, hogy november 7-re az őszi búza vetésének kivételével, minden egyéb munkát befejeznek. Ennek érdekében igyekeznek minél hatékonyabbá tenni a gépek, berendezések működtetését. A John Deere erőgép által vontatott 72 soros Lajta vetőgép éjjel-nappal dolgozik majd, hogy a búza vetőmagja minél előbb a földbe kerüljön. Újabb külső segítséget vesznek igénybe, hogy meggyorsítsák az almaszedést. Ha itt végeznek, minden szabad munkaerőt mozgósítanak a szőlőszüret befejezésére.

A községben társadalmi üggyé tették az őszi mezőgazdasági munkák sikeres elvégzését. A termelőszövetkezet vezetősége hangosbeszélőn ad tájékoztatást a munkák állásáról és egyúttal arra kér mindenkit, hogy — ha ideje és lehetősége engedi — segítsen a feladatok végrehajtásában.

K. S.

A TÁRGYALÓTEREMBŐL

Hamis borok, hamis emberek

(3.) Hosszan, nagyon hosszan lehetne sorolni, hogy ki mennyi hamisítványt hová adott el és azért mennyit kapott. A történet folytatásaként azonban szóljunk csupán egy ember, a már említett Dóró Ernő cselekedeteiről.

Ez az ember negyvenöt éves korában lett a Csengődi Községi Tanács adóügyi csoportvezetője. Az újságíró elírást gyanítva forgatja a mostani bűnügy róla szóló lapjait és alig hisz a szemének, hogy eddig még nem volt büntetve. Csoportvezetővé történt kinevezése után néhány hónapra ugyanis már olyan ajánlatot tett Kelemen Istvánnak, hogyha van must- vagy bortöbblete, a leadást el lehet intézni, mert ő ad hamis adóívet, a felvásárlók által küldött jegyeket pedig megsemmisíti. Persze nem ingyen. Ezt meg kell fizetni, s azon felül Kelemen Istvánnak kell leadnia Dóró Ernő borának egy részét is. Megállapodtak, s Dóró hamarosan két hamis adóívet készített, személyesen vitte el Kelemennek, aki azokat fel is használta. Amíg a kapcsolat tartott — 1975 végéig, Dóró letartóztatásáig — Kelemen István összesen 35 ezer forintot adott a csoportvezetőnek a hamis adóívekért, s leadta a Dóró által készített hamis bort, mustot is.

Dóró Ernő azonban nemcsak Kelemen Istvánnal működött együtt, hanem Vigh Antal soroksári lakossal is, akinek Csengődön szőlője, s azon víkendháza van. Dóró ajánlatot tett Vighnek, hogyha néhányszor kölcsönadná a kis házikót, ahová nőismerősével időnként „kirándulna", akkor tudna adni hamis adóíveket, amelyekre a „többlet" bort leadhatja. Az alkut megkötötték és Dóró Skodája ezután gyakran megállt a házikó előtt, miközben Vigh Antal feladhatta a többletet. Szlama Józseftől és feleségétől, akik Csengődön italboltvezetők voltak, a hamis adóívek darabjáért ezer forintot kapott. Lajkó János akasztói lakosnak szívességből két hamis adóívet állított ki.

De nem mindenütt fogadták egyértelmű lelkesedéssel Dóró ajánlatát. Tóth Zsámboki Jánosék például szinte elkergették, amikor az adó alól — 5—6 ezer forintért — „mentesíteni" akarta őket. Hasonlóan cselekedtek Meggyesi Nagy Tiborék is, akik kijelentették, hogy semmiféle törvénytelen dologba nem mennek bele. Zömében ilyen emberek élnek Csengődön...

Amint a cikk elején említettük, a székesfehérvári Megyei Bíróság már ítéletet hirdetett a bűnösök felett. Lehetséges, hogy akiket az alábbiakban említünk, név szerint nem szerepelt a cikkben, nem részleteztük, hogy miként kapcsolódott be a bűnszövetség szerteágazó hálózatába, s abban milyen szerepet töltött be. Hangsúlyozzuk azonban, hogy nincs helyünk a részletekre, hiszen például a bűnügyben készített vádirat több, mint 160 oldalt tesz ki, az írásba foglalt ítélet pedig több száz oldalra rúg. Ennek most csupán vázlatos ismertetésére vállalkozhatunk.

A bíróság Szőke Nagy Józsefet egy rendbeli folytatólagosan elkövetett és különösen nagy kárt okozó sikkasztás, továbbá egy rendbeli folytatólagosan elkövetett jelentős érték tekintetében megvalósított hűtlen kezelés miatt halmazati büntetésként 12 évi szigorított börtönre ítélte, nyolc évre eltiltotta a közügyektől és 80 ezer forint vagyonelkobzást mondott ki vele szemben. Ifjú Kukucska Sándor tíz évi szigorított börtönt kapott, hét évre eltiltották a közügyektől és 80 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. Gubán János büntetése hét év szigorított börtön, öt év közügyektől eltiltás és 60 ezer forint vagyonelkobzás.

Krizsán József öt év szigorított börtönt kapott, öt évre eltiltották a közügyektől és 120 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. Kelemen Istvánt hat évi szigorított börtönre ítélték, öt évre eltiltották a közügyektől és 150 ezer forint vagyonelkobzást mondtak ki vele szemben. Szlama József büntetése három év és hat hónap szigorított börtön, négy év közügyektől eltiltás és 60 ezer forint vagyonelkobzás.

Szlama János (Csengőd, József Attila utca 17.) két év hat hónap börtönt négy év közügyektől eltiltást kapott és 60 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. Beszelád Nándor (Csengőd, Dózsa György u. 6.) három év börtönt kapott, négy évre eltiltották a közügyektől és 60 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. Pohankovics János (Kiskőrös, Toldi Miklós utca 30.) két év börtönt kapott, négy évre eltiltották a közügyektől és 40 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. Idős Kukucska Sándor egy év hat hónap börtönt kapott és 40 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását azonban a bíróság négy évi próbaidőre felfüggesztette. Szávai László (Akasztó, Fő utca 59.) orgazdaság és jelentős kárt okozó csalás miatt két év börtönt kapott, három évre eltiltották a közügyektől és 25 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. Tóth Zsámboki László (Csengőd, Dózsa György utca 52.) orgazdaság és jelentős kárt okozó csalás miatt másfél évi börtönt kapott, három évre eltiltották a közügyektől és 20 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték.

Kaldenecker Ferencet (Csengőd, Ady Endre utca 14.) a bíróság folytatólagosan és visszaesőként elkövetett csalás miatt egyévi fegyházra, két év közügyektől való eltiltásra és hatezer forint vagyonelkobzásra ítélte. Szűcs László (Csengőd, Dankó Pista utca 33.) folytatólagosan elkövetett jelentős kárt okozó csalás miatt és további három csalás elkövetéséért egy év nyolc hónapi szigorított börtönt kapott, három évre eltiltották a közügyektől és 35 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. Dóró Ernő (Akasztó, Vöröshadsereg útja 61.) halmazati büntetésként hatévi szigorított börtönt kapott, hét évre eltiltották a közügyektől és 80 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték.

Gyulai Istvánt halmazati büntetésként egyévi börtönre és húszezer forint vagyonelkobzásra ítélte a bíróság. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását azonban háromévi próbaidőre feltételesen felfüggesztették. Dóczi János (Kaskantyú, Hunyadi János utca 63.) három és fél év szigorított börtönt kapott, öt évre eltiltották a közügyektől és 30 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték. Fecske Tamás (Csengőd, Kiscsengőd 40.) büntetése megegyezik Dóczi János büntetésével. Péteri Imre (Kiskőrös, Mohácsi utca 38.) háromévi börtönt kapott, három évre eltiltották a közügyektől és 50 ezer forint vagyonelkobzásra ítélték.

Ezeken túl a bíróság kötelezte a vádlottakat, hogy az általa meghatározott részletezésben fizessenek meg a károsult HUNGAROVIN Borgazdasági Vállalatok Export Vállalatának 1 millió 544 ezer 666 forintot, több, mint 85 ezer forint illetéket és 109 ezer forint bűnügyi költséget... Az ítélet még nem jogerős.

Ismerünk olyan, a bűnügyben érintett településekről származó véleményt, amely ártatlanoknak, meghurcolt embereknek minősíti a vádlottakat. Úgy gondoljuk, hogy a borhamisítók, a sikkasztók és a csalók bűnügyének ismertetése után felesleges vitába szállni az ilyes véleményekkel. A cikkben elmondottak alapján bárki eldöntheti, hogy valóban ártatlanok voltak-e a vádlottak. A bíróság más véleményen volt, amikor elítélte őket.

Gál Sándor

Egyenlő teherviselést

Gyermekintézmények

Vége a nyárnak. Tehát annak az időszaknak, amikor azért könnyebben átvészeltek a családok ilyen gondokat, hogy hol legyen a gyerek. A kicsik elvoltak mások gyerekeivel a szabadban, s a szabadságon levő rokon, ismerős, a vakációzó nagydiák, vagy méginkább a nagyszülő rajtuk tartotta a szemét.

— Ezekben a hetekben — mondotta Tóth Lajosné az Orvosegészségügyi Szakszervezet megyei titkára az SZMT elnöksége népesedéspolitikai vitáján — állandó probléma az apróságok, kisiskolások elhelyezése gyermekintézményekben. — Ellentmondásba kerülünk akkor — folytatta —, amikor a 30 ezer forint lakásépítési, illetve lakásvásárlási támogatást megadjuk egy gyermek után, a kicsit viszont nem tudjuk megfelelően elhelyezni óvodában, bölcsődében. Az sem kis gond, hogy V. osztálytól már nem tudjuk biztosítani a napközis étkeztetést, így a gyermeknek különböző éttermekben kell kosztolnia —, esetleg tisztátalan környezetben, italozó emberek társaságában... A hatást nem kell ecsetelni.

Laczy Endre, az Építők megyei titkára a nem egyszer elhangzó — néha cinikusabb megfogalmazásban hallható — vélekedést idézte többek közt: — Minek gondoskodjak gyerekről, ha aztán még óvodába se tudják felvenni...

Elég ennyi is, hogy valaki már most közbevesse a gyakori megjegyzést: — Azért nem kell az amúgy sem rózsás gyermekintézmény-helyzetet túldramatizálni.

Nincs ok sötétenlátásra

S ami a túl borúlátást illeti, abban igaza is van. Hiszen ha a kelleténél, a valóságosnál súlyosabbnak tüntetünk fel valamit —, az sokszor a tettektől is visszariaszt, kilátástalanságot sugall, elkedvetlenít, Márpedig éppen nem a sötétenlátás előidézése, hanem a megoldás útjainak keresése volt ennek az elnökségi vitának a célja. Mégpedig éppen a gyermekintézmények építése terén eddig elért eredményekhez kapcsolódva. Az SZMT tevékenységében fontos helyet foglal el a bölcsődei, óvodai, s napközis férőhelyek létesítésének, fejlesztésének segítése. Ezért szervezett társadalmi akciókat, szorgalmazott fejlesztéseket vállalati alapokból. Így lett a IV. ötéves tervben előirányzott 150 bölcsődei hellyel szemben 300. A mostani ötéves ciklusban folytatódik a fejlesztés, de az igények kielégítésére ez még nem elég, s főleg a megyeszékhelyen, igen nagy a gond. Ez év első felében 707 bölcsődés korú gyerek várt felvételre. Az előző tervidőszakra az óvodai férőhelyek nagyarányú szaporítása volt jellemző. A tervezett 1490-nel szemben 5300 hely létesült. Az V. ötéves tervre a vállalatok, intézmények közel 46 millió forint támogatást irányoztak elő óvodai helyek gyarapítására, ami 921 többletet hoz. Tanácsi célcsoportos keretből és további társadalmi összefogásból mintegy 4000 férőhely létrehozásával lehet számolni.

Ki tagadhatná, hogy mindez nagyon szép. Csakhogy ott már mindjárt „betartanak" a körülmények — persze, azokat emberek alakítják —, amikor a városokban az új lakótelepeken késéssel valósulnak meg a kapcsolódó beruházások, így a gyermekintézmények is. A városokban — s megintcsak főleg a megyeszékhelyen — az igények jó része kielégítetlen marad, az óvodákra a zsúfoltság jellemző. Kecskeméten 100 helyre 131 gyermek jut.

Senki nem mondhatja, hogy nem volt nagyszerű teljesítmény az előző tervidőszakra előirányzott bölcsődei, óvodai férőhelyek megduplázása, háromszorozása. De láthatjuk —, s éppen népesedéspolitikánk nemzetközileg is elismeréssel kísért sikerei (több a gyerek) hatásaként — nem csitult a jelszó ereje: Több bölcsődét, több óvodát!

De miből? De hogyan? Építsünk talán kevesebb lakást, hogy több jusson gyermekintézményekre? Mikor a lakáshelyzet is szüntelenül égető?

Persze, hogy ezek csak ideges vagdalkozások, és mindenki tudja: a kevesebb lakás — több óvoda nem értelmes alternatíva.

Jobban gazdálkodni lehetőségeinkkel

S mielőtt a „de miből?" visszakérdezés védelme alá bújnánk, s bár joggal, a népgazdaság véges teherbíró képességére apellálnánk, maradjunk inkább jelenlegi lehetőségeinknél. Hol kell és lehet javítani módszereken, melyek eddig is eredményekre vezettek; illetve felfogáson, szemléleten változtatni, mert anélkül nehezen és soká jutnánk ki a kátyúból.

Princz László SZMT-titkár egy nagyon lényeges gyakorlati követelmény betartására, érvényesítésére hívta fel a figyelmet. A lakótelepi építkezések komplexitására. Azaz annak a szemléletnek a meggyökeresedésére, hogy egy lakótelepen komplexen, tehát egyesítetten, összehangoltan épüljenek a lakások, és a hozzájuk tartozó, szükséges járulékos beruházások, óvodák, bölcsődék, iskolák, üzletek. Ettől azonban elég messze vagyunk például a kecskeméti Széchenyivárosban is, ahol a lélekszám az V. ötéves terv végére eléri, illetve meghaladja a 40 000-et, és már ma milyen gond a növekvő családi létszám mellett az óvodai, bölcsődei elhelyezés. Vagy az a sokáig nem vihető állapot, hogy az iskola leterhelése is meghaladja a 160 százalékot. (Milyen szerencse, hogy három műszakban nem lehet tanítani!)

Ugye, értelmetlen, visszás lépés lenne a lakások számának, vagy az építkezések ütemének csökkentése? Mert hiszen a komplexitás megvalósításával, az óvodai, bölcsődei, iskolai férőhelyek építésében mutatkozó lemaradás megszüntetésével egyensúlyba jönnek a dolgok. (Más kérdés, hogy ez már nem megy olyan egyszerűen.)

Milyen fontos ez az egyensúly más vonatkozásban is!

Az rendkívül üdvös, és minden ifjú házaspárnak boldogságot hoz, ha — gyermekáldást vállalva — lakáshoz jut. Ám azért a lakásért is fizetni kell: beszállót, lakbért, törlesztést OTP-nek, vállalatnak, hogy másról ne is beszéljünk. S miként Csordás Józsefné, az SZMT nőbizottságának titkára szólt róla, a dolgozó nők, kismamák többsége ezért sem igényli a teljes 3 éves GYES-t. Tudniillik — például egy 3000 forintos fizetést véve —, anyagi hátrányba kerül, míg GYES-en van. Tehát olyan időszakban, amikor bőven van helye minden forintnak. (S ugye, a munkaerőgondokkal küzdő vállalatok is milyen örömmel várják őket vissza minél hamarabb. (De hogy menjen vissza dolgozni a kisgyerekes anya, ha kicsijét — férőhely hiányában nem tudja elhelyezni?!... Nemde, sokféleképpen sorokba, zsebekbe vágó következménye van annak, ha gyermekintézmények építésénél „idült" lemaradással kell birkózni.

Egy „közbülső" összetevőt se felejtsünk ki azonban az okok közül. Fel kell figyelni a nőbizottság részéről felvetett másik javaslatra is: Illetékeseknek felül kellene vizsgálniok célcsoportos beruházásoknál a gyermekintézmények eddigi normatíváit. Jelenleg ugyanis 2500 lakásra 70 bölcsődei férőhelyet terveznek, ami még az egy-két gyermekes családideálra készült, — nem 3 gyermekre.

Apák felelőssége

A javaslatok velőssége, szép száma is tükrözte, hogy az SZMT nőbizottsága a népesedéspolitikai tapasztalatok, vélemények gyűjtésében gyümölcsözően támaszkodott a városi-járási pártbizottságok nőreferenseinek, a vállalatok, üzemek, intézmények szb-titkárainak, nőfelelőseinek állásfoglalásaira. Ők alakították ki e téren is az egyenlő teherviselés elvét. Amikor leszögezték, elismerték a társadalmi összefogás eddig is nagy eredményeit a gyermekintézmények létesítésében —, kinyilvánították azt is, hogy egy közvetlen szemlélet miatt még nem eléggé került előtérbe az apák felelőssége. Napjainkban — az apákat foglalkoztató vállalatok, üzemek részéről lanyhább még a törekvés gyermekintézményi férőhelyek megvalósítására. (Jegyezzük meg viszont, hogy egyes „apás", „férfias" vállalatok sajnálatos módon csalódnak, amikor a férőhelyek elosztásánál megfeledkeznek az általuk nyújtott támogatás — kommunista szombat stb. — mértékéről.)

— Egyenlően kellene viselni a terheket — mutatott rá az SZMT nőbizottságának titkára —, és ha már társadalmi megmozdulásról van szó, minden vállalat, üzem, intézmény kivétel nélkül egy napot áldozzon gyermekintézmény fejlesztésére. A vasasok országos felhívásának szellemében.

Az is része az előbbre jutásnak, hogy mivel megyei üzemeink jó része gyáregység, a nagyvállalat arányos részt határozzon meg a gyáregységre — gyermekintézmény fejlesztésére a szociálpolitikai tervekben.

A népesedéspolitikai vita tónusának, hangvételének jellemzéséül, s a tennivalók tömör megfogalmazásaként álljon itt egy gondolat dr. Vajtai Istvánnak, a megyei tanács egészségügyi osztálya vezetőjének felszólalásából. A lényege: a háttér, az intézményrendszer, amellyel a biztatóan növekvő számban születő gyermekeket fogadni tudjuk, ma még nem elégséges. Ennek fejlesztéséért a szakszervezetnek szüntelenül hallatnia kell szavát.

Hogy senkibe ne merüljön fel ilyen gondolat: bölcsőde-, óvoda-, tanteremhiány mellett, van-e értelme, hogy...? (A születések száma 1976-ban csökkent, s ez figyelhető meg az idén is.)

Természetesen, ezzel még nincs minden elintézve. Mert a szakszervezetnek a szemléletformáláson is munkálkodnia kell. Hogy tudniillik a gyermek családban elfoglalt helyét, jöttének várását ne csak az anyagi terhek és kötelezettségek oldaláról közelítsék a fiatal házasok, hanem a család és társadalom közös érdekei, s a mindkettőt átszövő tudati, érzelmi szálak felől is.

Tóth István

KÖNYVESPOLC

A magyar lóversenyezés története

Széchenyi István kezdeményezésére 150 évvel ezelőtt vette kezdetét Magyarországon a lóversenyzés. Ez egyben a tudatos lótenyésztés megindulásának az időpontja is. Az azóta eltelt másfél évszázadot, a küzdelmeket, sikereket és kudarcokat írja meg könyvében dr. Fehér Dezső és Török Imre. Széchenyi első angliai utazásával kezdődik az olvasmány, amely végigvezeti az olvasót sok izgalmas derbyn, megismerteti a kezdés nehézségeivel, majd a nagyszerű sikersorozattal, amely a verhetetlen Kincsem, az Imperiál és társaik nevéhez fűződik.

Nemcsak lóversenyzésről, futtatásokról van szó ebben a gazdagon illusztrált könyvben, mert nemcsak a lóversenyzés története ez, hanem kortörténeti dokumentum is egyben. A versenyek eredményeiről, a pályák megnyitásáról szóló idézetek, Széchenyi naplója, a híradások bemutatják a kor szokásait és „Pesth városának" életét.

Tehát valóban történelmi visszapillantás a mű a reformkor küzdelmes korszakától napjainkig. **(Natura Kiadó)**